

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 22-04-2020 r.

Adam Bodnar

II.518.15.2014

**Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Dot. BPS.DKS.KU.0401.15.2020

Wielce Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na przesłaną w dniu 3 kwietnia 2020 r. informację o wszczęciu przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej prac nad projektem ustawy stawy o zmianie ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 91) pragnę przede wszystkim podziękować uprzejmie za zajęcie się zgłoszonym przeze mnie zagadnieniem. Kwestia odpowiednich regulacji dotyczących kompensaty dla ofiar przestępstw jest bowiem jednym z kluczowych elementów właściwego ukształtowania sytuacji pokrzywdzonego w demokratycznym państwie prawa.

Odnosząc się do poszczególnych zaproponowanych w projekcie rozwiązań wskazać należy, że odpowiadają one na zgłoszone w moim wystąpieniu postulaty¹.

Dotyczy to w szczególności wprowadzenia maksymalnego (instrukcyjnego) terminu na rozpoznanie wniosku o przyznanie kompensaty (art. 1), rozszerzenia zakresu możliwego do przyznania zabezpieczenia o utracone zarobki lub inne środki utrzymania (art. 2) oraz wprowadzenia odniesienia do możliwości uzyskania zabezpieczenia bezpośrednio do

¹ Wystąpienie z dnia 4 lutego 2020 r., sygn. II.518.15.2014.MH, adresowane do Marszałka Senatu.

ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (art. 1).

Pozytywnie oceniam także pozostałe zaproponowane rozwiązania: nowelizację art. 300 § 2 Kodeksu postępowania karnego, zgodnie z którą pokrzywdzony winien być pouczany o prawie do uzyskania zabezpieczenia roszczenia o przyznanie kompensaty (art. 3) oraz przepisy przejściowe, które pozwolą skorzystać z powyższych pożądaných zmian także pokrzywdzonym, którzy złożyli już wnioski o przyznanie kompensaty, lecz postępowania w tym zakresie jeszcze nie zakończyły się przed wejściem w życie projektowanej ustawy (art. 4).

Moje zastrzeżenia budzi jednak projektowany art. 12a ustawy o państwowej kompensacie (art. 1 pkt 2 projektu), a konkretnie przewidziany tam termin na rozpoznanie wniosku o zabezpieczenie. Zgodnie bowiem z ogólną regułą, wyrażoną w art. 737 k.p.c., wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie tygodnia od dnia jego wpływu do sądu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jeżeli ustawa przewiduje rozpoznanie wniosku na rozprawie, należy ją wyznaczyć tak, aby rozprawa mogła odbyć się w terminie miesięcznym od dnia wpływu wniosku. Zgodnie zaś z art. 753¹ § 1 pkt 9 oraz § 2, w przypadku wniosku o zabezpieczenie roszczenia o przyznanie kompensaty, sąd rozstrzyga bez prowadzenia rozprawy. Obecnie zatem termin na rozpoznanie takiego wniosku wynosi 1 tydzień.

Proponowana zmiana znacznie pogarszałaby więc sytuację pokrzywdzonego przestępstwem w tym zakresie względem stanu obecnego, wydłużałaby bowiem ww. tygodniowy termin do 3 miesięcy. Należy zatem z niej zrezygnować. Wobec tego konieczne będzie opracowanie innego sposobu na zamieszczenie w ustawie o państwowej kompensacie odwołania do prawa dochodzenia zabezpieczenia w postaci „zaliczki” na poczet kompensaty.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/